

Kõne valla haridusvõrgu analüüs

Osa 4. Finantseerimine ja kinnisvara

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Sisukord

1. Asutuste eelarved
2. Kinnisvara
3. Kose valla finantsvõimekus

Andmed ja metoodika

- Analüütilises ülevaates on esitatud andmed lasteaedade ja koolide eelarvete kohta, toodud välja kinnitatud kohamaksumused ning antud ülevaade vallas paiknevast haridusotstarbelisest kinnisvarast.
- Andmetena on kasutatud:
 - Valla 2024. a eelarve ja kinnitatud haridusasutuste kohamaksumuse alusandmed
 - Ehitisregistri andmebaas
 - Rahandusministeeriumi omavalitsuste aastaaruannete kokkuvõtted
 - Vallavalitsusele edastatud päring töökohtade koosseisu kohta (2024)

1. Asutuste eelarved

Haridusvaldkonna kulud

- Haridusvaldkonna põhitegevuse kogukulud Kose valla 2024. a eelarves olid u 11,2 miljonit eurot, valla kogueelarvest moodustavad need u 59%.
- Valla lasteaedade kogukulu oli u 4,2 miljonit eurot, koolide kogukulu u 6,1 miljonit.
- Alusharidusasutustest on suurima osakaaluga Kose Lasteaed (eelarve u 2,3 miljonit eurot), mille kulud moodustavad veidi üle poole lasteaedadele eelarvetest. Keskmise kohamaksu on veidi alla 500 euro, suurim on see Ardu Kooli lasteaia osas, kus on ka keskmine rühma suurus kõige väiksem.
- Koolide eelarvetest moodustab u 2/3 Kose Gümnaasiumi eelarve (u 4,1 miljonit eurot), keskmine kohamaksus on vallas 193 eurot. Keskmisest enam kui 50% kõrgem on kohamaksus Ardu Koolis, kus on ka vähem õpilasi ning väiksemad klassikomplektid.
- Võrdlus referentsomavalitsustega näitab, et Kose Gümnaasiumi kohamaksus on kõrgem, kui võrreldavate õpilaste arvuga Tõrva Gümnaasiumis ja Põltsamaa Ühisgümnaasiumis. Väga väikestes maapiirkonna gümnaasiumites (nt Koerus) on see võrreldes Kose Gümnaasiumiga veidi kõrgem. Valla tervikvaates kulu õpilase kohta Kose vallas väiksem kui nt Raasiku ja Rae valdades.

Haridusvaldkonna põhitegevuse kulud 2024. a eelarves

	Kulud
Alusharidus kokku	4 278 000
Ostetud lasteaiakohad	55 000
Ardu Kool	343 000
Kose Lasteaed	2 060 000
Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	642 000
Oru Lasteaed Mesimumm	713 000
Lasteaedade kinnisvara haldus	258 000
Lasteaedade toitlustamine	207 000
Üldharidus kokku	6 427 000
Ostetud koolikohad	150 000
Ardu Kool	675 000
Kose Gümnaasium	3 307 000
Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	232 000
Oru Põhikool	911 000
Koolide kinnisvara haldus	402 000
Gümnaasiumiõpetajate palgad	322 000
Kose Gümnaasiumi IKT	63 000
Koolide toitlustamine	364 000
Koolitransport	533 000
Kulud kokku	11 238 000

Lasteaedade eelarve ja kohamaksumus 2024

	Ardu Lasteaed	Kose Lasteaed	Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	Oru Lasteaed Mesimumm	Kokku
Kulud kokku	395 000	2 303 000	731 000	794 000	4 224 000
Töötasud	290 000	1 736 000	508 000	624 000	3 159 000
Majandamiskulud	87 000	442 000	179 000	131 000	839 000
sh energiakulud	30 000	90 000	26 000	31 000	177 000
Muud seotud kulud (Kose Haldus)	18 000	125 000	44 000	39 000	226 000
Tulud kokku (sh toetusfond)	66 000	484 000	127 000	156 000	832 000
Tööjõukulude osakaal	73%	75%	69%	79%	75%
Energiakulude osakaal	8%	4%	4%	4%	4%
Osakaal kogukuludest	9%	55%	17%	19%	100%
Osakaal lastest	8%	55%	20%	17%	100%
Kulu lapse kohta aastas	7000	5597	5252	6317	5769
Kulu rühma kohta	109 700	101 100	100 700	106 300	102 800
Kulu lapse kohta (kuus)	583	466	438	526	481
Kinnitatud kohamaksumus 2024	592	443	448	504	
Lapsi 23/24	47	325	115	101	588
Rühmade arv	3	18	6	6	33

Koolide eelarve ja kohamaksumus 2024

	Ardu Kool	Kose Gümnaasium	Kose-Uuemõisa LK (kool)	Oru Põhikool	Kokku
Kulud kokku	764 000	4 115 000	246 000	1 011 000	6 137 000
Töötasud	577 000	3 229 000	219 000	768 000	4 793 000
Majandamiskulud	170 000	741 000	17 000	212 000	1 140 000
sh energiakulud	51 000	153 000	0	48 000	252 000
Muud seotud kulud (Kose Haldus)	17 000	145 000	10 000	31 000	204 000
Tulud kokku (sh toetusfond)	437 511	2 537 698	156 138	552 245	3 683 601
Tööjõukulude osakaal	76%	78%	89%	76%	78%
Energiakulude osakaal	7%	4%	0%	5%	4%
Osakaal kogukuludest	12%	67%	4%	16%	100%
Osakaal õpilastest	8%	71%	5%	15%	100%
Kulu õpilase kohta aastas	3 710	2 084	1 762	2 797	2 315
Kulu õpilase kohta kuus	309	174	147	233	193
Kinnitatud kohamaksumus 2024	346	177	283	258	
Õpilasi 23/24	88	757	51	164	1 060

Kohamaksumuse muutus ajas

Lasteaiad	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Maksumuse Laste arvu muutus muutus	
Ardu Lasteaed	389	487	487	466	459	532	592	52%	4%
Kose Lasteaed	321	380	461	428	411	431	443	38%	44%
Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	134	184	275	280	361	370	448	234%	49%
Oru Lasteaed Mesimumm	356	418	451	455	474	529	504	42%	-2%

Koolid	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 18-24	Õpilaste arvu muutus 18-24
Ardu Kool	216	194	235	239	282	320	346	60%	6%
Kose Gümnaasium	123	144	166	181	178	173	177	44%	29%
Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	134	184	275	280	361	343	283	111%	-25%
Oru Põhikool	134	168	177	208	207	250	258	93%	11%

Koolide kohamaksumused teistes omavalitsustes

KOV	ASUTUS	ÖPPEKOHA MAKSUMUS	ÕPILASTE ARV
Tõrva vald	Tõrva Gümnaasium	105	486
Põltsamaa vald	Põltsamaa vald	146	964
Kose vald	Kose Gümnaasium	177	757
Järva vald	Koeru Keskkool	198	331
Raasiku vald	Raasiku vald	219	735
Rae vald	Rae vald	239	3886
Järva vald	Järva-Jaani Gümnaasium	240	161
Kose vald	Oru Põhikool	258	164
Kose vald	Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	283	51
Järva vald	Imavere Kool	313	87
Järva vald	Põhja-Järva Kool	332	243
Kose vald	Ardu Kool	346	88
Järva vald	Peetri Kool	383	36
Järva vald	Koigi Kool	396	104
Tõrva vald	Tõrva Kool (Riidaja)	144/440/1400	77

HEV rahastusvajaduse osakaal koolides toetusfondi eraldusvalemi alusel 2024

	Ardu Kool	Kose Gümnaasium	Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	Oru Põhikool
tõhustatud tugi 23/24		52		4
eritugi 23/24		15		
Osakaal grupist	0%	95%	0%	5%
Osakaal PK õpilastest	0%	10%	0%	1%

Toetusfondi eraldis Kose vallas

- Analüüsidest toetusfondi eraldist Kose vallale (eraldis peaks võimaldama katta õpetajate, tugispetsialistide ja juhtide töötasu) on näha, et Kose vald peab vastavaid kulusid arvestatavas osas täiendavalt finantseerima oma eelarvest.
- Kokku finantseerib vald oma eelarvest täiendavalt vastavat tööjõukulu 2024. a näitel u 636 tuhande euroga aastas, mis on valla jaoks märkimisväärne täiendav koormus.
- Vallapoolsest täiendavast finantseerimisest suurem osa (u 360 tuhat eurot) kulub õpetajate töötasude katmiseks põhikoolide osas, oluliselt suuremad on valla kulud ka juhtimise osas (+180 tuhat eurot aastas), mis on samas ka põhjendatav, kuna asutusi on palju.
- Asutustest katab toetusfondi eraldis kõige väiksema osa vastavast tööjõukulust Ardu Koolist, aga täiendavat vallapoolset finantseerimist vajavad ka kõik teised koolid.

Toetusfondi tööjõukulud

- Vallaeelarves on aluseks kontod:
 - 500210 Juhtide töötasu
 - 500260 Õpetajad
 - 500290 Tugispetsialistide töötasu
- Tugikeskuse üldhariduskoole teenindavate tugispetsialistide teenuste tööjõukulu on arvestatud, eelarve järgi 299 tuhat eurot

	1. Toetusfond 2024	2. Vallaeelarve 2024	Vahe (1-2)
Juhtimine	98 000	278 000	-180 000
Õpetajate töötasu (põhikool)	2 672 000	3 033 000	-361 000
Õpetajate töötasu (gümnaasium)	293 000	322 000	-29 000
Tugispetsialistid	411 000	477 000	-66 000
Kokku	3 474 000	4 110 000	-636 000

Toetusfondi tööjõukulud asutuste lõikes

	Juhid	Õpetajad PK	Õpetajad G	Tugispetsialistid	Kokku
VALLAEELARVE					
Ardu Kool	59 000	344 000	0	36 000	439 000
Kose Gümnaasium	140 000	2 044 000	322 000	110 000	2 616 000
Kose-Uuemõisa LAK	39 000	138 000	0	0	177 000
Oru Põhikool	40 000	507 000	0	32 000	579 000
Tugikeskus				299 000	299 000
Kokku	278 000	3 033 000	322 000	477 000	4 110 000
TOETUSFOND					
Ardu Kool	8 000	246 000	0	0	254 000
Kose Gümnaasium	70 000	1 824 000	293 000	392 000	2 579 000
Kose-Uuemõisa LAK	5 000	143 000	0	0	148 000
Oru Põhikool	15 000	459 000	0	19 000	493 000
Tugikeskus					0
Kokku	98 000	2 672 000	293 000	411 000	3 474 000
VAHE (2-1)					
Ardu Kool	-51 000	-98 000	0	-36 000	-185 000
Kose Gümnaasium	-70 000	-220 000	-29 000	282 000	-37 000
Kose-Uuemõisa LAK	-34 000	5 000	0	0	-29 000
Oru Põhikool	-25 000	-48 000	0	-13 000	-86 000
Tugikeskus				-299 000	-299 000
Kokku	-180 000	-361 000	-29 000	-66 000	-636 000

2. Kinnisvara

Ülevaade haridusvaldkonna kinnisvarast

- Kose valla haridusasutuste kasutuses on kokku enam kui 22 tuhat m² pinda.
- Asutuste pinnaandmeid laste/õpilaste suhtega võrreldes on näha, et enamasti on taristu tihedas kasutuses – pea kõigis asutustes on pinda ühe lapse/õpilaste kohta u 10 m², mida pole palju. Nii võib väita, et nendes asutustes võimalusi pinnakasutamise optimeerimiseks märkimisväärselt ei ole.
- Ainsaks erandiks on Ardu Kool, mille taristu on alakoormatud. Kinnisvara optimeerimine Ardus on perspektiivis vajalik, pidades silmas ka seda, nõudlus haridusteenuste osas ei ole kasvamas.
- Haridusvaldkonna kinnisvara olukord on valla üldvaates rahuldav, suuremaid koole (Kose Gümnaasium, Oru Põhikool) on etapiviisiliselt renoveeritud. Samas pole vallas ühtegi tänapäevast ja kaasaegset haridushoonet, enamasti on tegu nõukogudeaegse kinnisvaraportfelliga, mis täiel määral ei vasta tänapäevastele nõuetele.
- Kõige halvem on olukord lasteaedade osas, eelkõige Kose piirkonnas. Hoonetest on amortiseerunud Kose Lasteaia nn põhihoone Kose alevikus (Pikk 30), samuti Kose Lasteaia Ravila maja.
- Kose valla finantspositsioon näitab (vt ka p 3), et vallal suutlikkus haridusasutusi omavahendistest rekonstrueerida ja/või nende asemel uusi ehitada, puudub.

Haridusasutuste hooned

Asutus	Asukoht	Hoone netopind (m ²)	sh köetav pind (m ²)	Laste/ õpilaste arv	Laste/ õpilaste arv (neto m ² kohta)	Laste/ õpilaste arv (köetava m ² kohta)
Ardu Kool	Ardu alevik	4 741	4 735	127	37	37
	lasteaed (Lasteaia tee 8)	1 090	1 090	39	28	28
	kool (Lasteaia tee 4)*	3 652	3 645	88	41	41
Kose Gümnaasium	Kose alevik	9 600	8 185	757	13	11
	<i>Pikk 12</i>	7 387	6 021			
	<i>Hariduse 2</i>	2 213	2 164			
Kose Lasteaed PäevaLill	3 tegevuskohta	3 418	3 283	317	11	10
	Habaja alevik	371	371	36	10	10
	Kose alevik	1 889	1 754	183	10	10
	<i>Pikk 30</i>	1 569	1 434			
	<i>Hariduse 2</i>	320	320			
	Ravila (Ravila tee 27)	1 158	1 158	98	12	12
Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool	Pargi 6 ja 6/1	1 775	1 587	161	11	10
	lasteaed	1 475	1 287	110	13	12
	kool	300	300	51	6	6
Oru Lasteaed	Lasteaia tee 4	1 386	1 386	113	12	12
Oru Põhikool	Keskuse tee 6	1 740	1 408	164	11	9
Kokku		22 660	20 583	1639	14	13

Kapitaalremontide vajadus

- Kõige suuremad investeringuvajadused on järgnevad:
 - **Kose Lasteaia Pikk 30** hoone rekonstrueerimine või uue kaasaegse ehitus (eelistatud, kuna vana ei ole mõistlik taastada).
 - **Ravila lasteaiahoone rekonstrueerimine** või uue ehitus (eelistatud).
 - **Ardu koolimaja** kapitaalremont või uue piirkonna vajadustele ja demograafiale vastava koolkogukonnahoone rajamine (üks kaasaegne multifunktsionaalne hoone, pikemas vaates eelistatud variant)
 - Lisaks kavandab vald Kose-Kose-Uuemõisa piirkonna koolikohtade vajaduse rahuldamiseks **rekonstrueerida või rajada uue õppekorpuse algklassidele**, võimalikuks asukohaks on endise Kosejõe Kooli kompleks.
- Eelnevalt kirjeldatud investeringuvajaduste maksumus sõltub täpsemalt valitud lahendustest, kuid see ületab kokku 10 miljoni euro piiri.
- Eelnevale lisanduvad muud jooksvad investeringud erinevatesse hoonetesse.

3. Kose valla finantsvõimekus

Valla finantsvõimekus

- Kose valla eelarvete analüüs näitab, et põhitegevuse kulud on viimase 6-7 aasta jooksul kasvanud kiiremini kui tulud, mis tähendab, et põhitegevuse tulemi osakaal on ajas vähenenud. Samal ajal on "kokku kuivanud" ka valla likviidsed varad.
- Eelnev tähendab väiksemat suutlikkust investeerida ja/või laenumakseid katta, mida piirab ka suurenenud võlakoormus. Kui veel 2019. aastal oli valla netovõlakoormus vähem kui 10%, siis 2024. aastaks ulatub see 54%-ni.
- Vallal võimekus ainult omavahendistest suuremaid investeeringuid teha puudub.
- Maksutulude osakaal eelarves on Kose vallas väiksem kui Eestis keskmisena, saadavate toetuste osakaal suurem. Kulustruktuurist on näha, et tööjõukulude osaakaal on Eesti keskmisega võrreldes suurem ja majandamiskulu väiksem.

Kose valla finantsnäitajad

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 eelarve	Muutus / kokku
Põhitegevuse tulud	11 839 000	12 894 000	13 998 000	14 084 000	16 146 000	18 724 000	19 142 000	58%
Põhitegevuse kulud	10 391 000	11 809 000	12 468 000	13 275 000	15 499 000	18 001 000	18 931 000	73%
Põhitegevuse tulem	1 448 000	1 085 000	1 530 000	808 000	647 000	722 000	210 000	-50%
Tulemi osakaal tuludest	12%	8%	11%	6%	4%	4%	1%	
Põhitegevuse tulud elaniku kohta	1 645	1 785	1 934	1 935	2 177	2 432	2 456	48%
Põhitegevuse tulem elaniku kohta	201	150	211	111	87	94	27	-53%
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	2 825 000	2 769 000	5 488 000	6 518 000	5 694 000	9 743 000	10 379 000	245%
Likviidsed varad aasta lõpu seisuga	1 226 000	1 527 000	3 317 000	1 731 000	477 000	467 000	0	-62%
Netovõlakoormus (eurodes)	1 599 000	1 242 000	2 171 000	4 787 000	5 217 000	9 276 000	10 379 000	480%
Netovõlakoormuse %	13,5%	9,6%	15,5%	34,0%	32,3%	49,5%	54,2%	
Võlakohustused elaniku kohta	393	383	758	895	768	1 265	1 332	222%
Põhivara soetus	1 330 000	1 127 000	2 849 000	4 313 000	1 598 000	5 526 000	908 000	16 743 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	249 000	94 000	338 000	672 000	269 000	890 000	13 000	2 512 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	0	0	0	12 000	10 000	42 000	0	64 000
Põhivara soetus elaniku kohta	185	156	394	594	217	723	117	2 269

Tulude ja kulude struktuur

Kose vald	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maksutulud	55%	56%	54%	56%	56%	54%
Kaupade ja teenuste müük	6%	7%	6%	6%	7%	8%
Saadavad toetused	30%	35%	39%	36%	35%	37%
Muud tulud (kaevandamisõigus ja vee erikasutus)	9%	2%	2%	2%	2%	1%
Antud toetused	8%	7%	7%	7%	8%	9%
Tööjõukulud	60%	63%	63%	62%	60%	61%
Majandamiskulud	32%	30%	30%	31%	32%	30%
Muud kulud	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Eesti	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maksutulud	60%	61%	60%	62%	62%	61%
Kaupade ja teenuste müük	10%	10%	8%	9%	9%	9%
Saadavad toetused	29%	29%	31%	28%	28%	29%
Muud tulud (kaevandamisõigus ja vee erikasutus)	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Antud toetused	12%	12%	12%	12%	15%	14%
Tööjõukulud	53%	54%	56%	54%	51%	53%
Majandamiskulud	35%	34%	32%	34%	34%	33%
Muud kulud	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Rahvaarv ja finantsnäitajad (naaber)omavalitsustes

	Rahvaarv 2019	Rahvaarv 2025	Rahvaarvu muutus	Rahvaarvu muutus (%)	Tulud 2019 (täitmine)	Tulud 2024 (eelarve)	Tulude muutus (19- 24)	Tulude muutus (%)	Tulem 2024 eelarve	Tulem 2024 eelarve (%)	Netovõlak oormuse %
Kose vad	7223	7798	575	8%	13 000 000	19 100 000	6 100 000	47%	210 000	1%	54%
Rae vald	19053	24078	5025	26%	39 000 000	67 300 000	28 300 000	73%	2 040 000	3%	59%
Kiili vald	5461	7121	1660	30%	10 000 000	17 600 000	7 600 000	76%	680 000	4%	40%
Saku vald	10206	12032	1826	18%	19 000 000	30 800 000	11 800 000	62%	70 000	0%	114%
Raasiku vald	5065	5456	391	8%	8 000 000	12 200 000	4 200 000	53%	180 000	1%	50%
Anija vald	6291	6363	72	1%	10 000 000	13 400 000	3 400 000	34%	110 000	1%	53%
Järva vald	9028	8512	-516	-6%	15 000 000	19 400 000	4 400 000	29%	280 000	1%	37%
Paide linn	10734	10254	-480	-4%	16 000 000	19 700 000	3 700 000	23%	1 290 000	7%	12%
Rapla vald	13303	13206	-97	-1%	20 000 000	21 600 000	1 600 000	8%	350 000	2%	54%
Kohila vald	7273	7842	569	8%	12 000 000	17 100 000	5 100 000	43%	1 090 000	6%	65%
Põltsamaa	9860	9178	-682	-7%	15 000 000	19 000 000	4 000 000	27%	190 000	1%	59%
Tõrva	6214	5874	-340	-5%	9 000 000	11 700 000	2 700 000	30%	960 000	8%	44%
Rõuge	5523	5001	-522	-9%	9 000 000	10 500 000	1 500 000	17%	190 000	2%	33%